

Hämeenlinnan HAO 16.8.2010 nro 10/0565/3

Tapauksessa vaikeavammaisen henkilö oli hakenut ulkomaille suuntautuvalla matkalla henkilökohtaisen avustajan kustannuksia korvattavaksi. Kyseessä oli järjestömatka, jossa vaikeavammaisen henkilö oli ilmoittanut tarvitsevansa henkilökohtaisen avustajan mukaansa avustamaan erilaisissa käytännön asioissa. Vaikeavammaisen henkilö haki avustajalle päivärahoja ja yömatkarafoja (290 euroa), lentolippuja (270 euroa), majoitusta (250 euroa), bussilippuja kotimaassa (60 euroa) sekä liikkumisesta ulkomailla avustajalle aiheutuvia kustannuksia (40 euroa).

Viranhaltija hylkäsi vaikeavammaisen hakemuksen päivärahojen ja yömatkarafojen osalta. Viranhaltija katsoi, että mainitut kustannukset eivät olleet lakisääteisiä maksuja vaan perustuivat työehtosopimukseen.

Perusturvalautakunta pysytti viranhaltijan päätöksen ja totesi vielä, etteivät mainitut kustannukset kuuluneet kunnan korvausvelvollisuuden piiriin muina kohtuullisina avustajasta aiheutuvina, välttämättöminä kuluina.

Henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvia kustannuksia ovat avustajalle maksettavan palkan lisäksi työnantajan maksettavaksi kuuluvat lakisääteiset maksut ja korvaukset. Näitä ovat nykyisten säännösten voimassaoloaikana vakiintuneen käytännön mukaisesti sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, pakollinen tapaturva- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä työterveyshuollon maksut. Korvattavaksi tulevat myös työaikalain mukaiset korvaukset pyhä- ja ylitöistä sekä vuosilomalain mukaiset korvaukset sekä sairastajan palkka. Myös lakisääteisestä työsuojelusta johtuvat perehdytys- ja muut välttämättömät kulut voivat tulla korvattavaksi.

Korvattavaksi tulevat myös vakituisen työntekijän tilalle palkatun sijaisen palkkaamisesta aiheutuneet vastaavat palkkakustannukset. Lakisääteisten maksujen ja kustannusten lisäksi korvattavaksi tulevat myös muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät kulut. Tällaisia välttämättömiä avustajasta aiheutuvia kuluja voi syntyä jo ennen työsuhteen alkua liittyen avustajan rekrytointiin sekä vaikeavammaisen henkilön omaan kouluttautumiseen työnantajana toimimiseksi.

Hallinto-oikeus kumosi perusturvalautakunnan päätöksen ja perusteli ratkaisuaan seuraavasti:

Välttämättömiksi kuluiksi voidaan katsoa hallinto-oikeuden käsityksen mukaan myös avustajan matkakulut tilanteissa, joissa avustaminen edellyttää matkustamista työnantajan mukana esim. vaikeavammaisen työn tai harrastusten yhteydessä. Hallinto-oikeus totesi vielä nimenomaisesti, että ”Kunnan korvausvelvollisuutta määriteltäessä olisi edelleen otettava huomioon lainsäätäjän aikaisempi kanta siitä, että vamman tai sairauden edellyttämä henkilökohtaisen avustajan tarve kustannetaan kokonaisuudessaan kunnan varoista.”

Hallinto-oikeus totesi johtopäätöksensä, että viranhaltija oli myöntäessään henkilökohtaisen avustajan kyseessä olevalle ulkomaanmatkalle ottanut yksilöllisen harkinnan jälkeen kantaa myös siihen, että kyseinen matka oli kuulunut vaikeavammaisen henkilön tavanomaisiin elämän toimintoihin. Hallinto-oikeus katsoi, että kunnalla on oikeus päättää henkilökohtaiselle avustajalle maksettava kohtuullinen korvaus sekä muut kohtuulliset avustajasta aiheutuvat välttämättömät

kulut kuitenkin niin, että ne on mitoitettava sen suuruisiksi, että niillä tosiasiasa saa avustajan palkattua.

Oleellista tapauksessa oli lisäksi se, että vaikeavammaisen henkilö oli selvittänyt ettei avustajaa käytännössä saada palkattua matkalle mikäli päivärahoja ja yömatkarafoja ei erikseen korvata. Tällöin näiden kustannusten korvaamatta jättäminen olisi johtanut käytännössä tilanteeseen, jossa vammaisen henkilö ei tosiasiallisesti olisi pystynyt käyttämään hänelle kuuluvaa oikeutta henkilökohtaiseen apuun.

Hallinto-oikeus korosti tämän johdosta, että kun kysymys on vaikeavammaisen henkilön subjektiivisesta oikeudesta henkilökohtaiseen apuun, joka asiakasmaksulain nimenomaisen säännöksen mukaan on maksutonta, ei perusturvalautakunnan ja sen alaisen viranhaltijan olisi tullut päättämillään perusteilla hylätä vaikeavammaisen henkilön hakemusta päivärahojen ja yömatkarafojen korvaamista. Hallinto-oikeus katsoi, että mainittuja kustannuksia oli pidettävä kohtuullisena avustajasta aiheutuvina välttämättöminä kuluina.